

Szerkesztőségi Iroda:
Nagyberek,
Zapolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTAI

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagyberek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 189. szám.

Szombat, augusztus 21.

Oktatás és politika.

— augusztus 21.

Két hét múlva az iskolák kapui újra megnyílnak és a kapunyitás aktusát sablonos pedagógiai leckék kísérik nyomon, amelyek évről-évre megjelennek az újságok hasábjain Keserves panaszok, hiu remények kifejezése valamennyi; inkább a témahiány kergeti őket napvilágra, mintsem új eszmék, egészséges, gyakorlati eszmék adnak nekik jogot arra, hogy helyet kérjenek a lapok vezető hasábjain. A magyar oktatásügynek általában az a baja, hogy nagyon sokan akarnak rajta segíteni, de a nagy tanúgybarátok nem tudnak szabadulni a pedagógia vesszőparipájától. Már pedig ezen nem jutunk el messzire; az életet s annak a gerincét: a gazdasági viszonyokat kell tanulmányozni, hogy tanácsadók lehessünk a közoktatás terén. Mert Magyarországon a tudomány: tőke; itt az emberek — ingyenes oktatás és tanzsabadság hiányában — azért tanulnak, hogy tanultságukból megéljenek.

Nálunk nincs példa arra, hogy valaki érettségi bizonyítvánnyal a zsebében visszatérjen az ekezarvához, vagy az ipari műhelybe, ahol az édesapja keresi a kenyerét, mert a tudományos ismeretek elsajátítása annyi idejébe és pénzébe került, hogy ezt a kétszeres tőkét az élte további során kamatoztatni kell; meg azután „ur” is akar lenni, el akarja foglalni az osztálytársadalomnak azt a grádusát, amelyik őt a zsebében levő kutyabőrnel fogva megilleti, mert az a grádus is kisebb-nagyobb értéket, hitelt, bizalmat reprezentál.

Igy állván a dolog, a bajok gyökerénél kell keresni annak az okait, miért növekszik nálunk ijesztően a szellemi proletáriátus? Egyszerű a felelet: mert az ipari, kereskedelmi, technikai pályákon nagyon kevés szellemi erő nyer elhelyezést, holott a nyugati államokban a diplomás embereknek túlnyomó részét ezek a pályák emésztik föl. Gépészmérnökök, technikusok, a szakismeretek magasabb nivóján mozgó iparosok, intelligens kereskedők teszik másutt a zömét az értelmiségnek s ahol ez így van, ott nem üt tanyát a szellemi proletáriátus minden tudományos életpályán, míg nálunk a szociális keserűség, elégtelenség a szellemi munkásokat is szüntelen forrongásban tartja s a közös anyagi bajok orvoslására testületi szervezkedésre sarkalja.

Akad valaki, aki azt mondta, hogy a szellemi proletárság csökkentésének egyetlen orvossága van: husz esztendőre be kell zárni Magyarországon minden tudományos főiskolát, csak a műegyetem maradjon nyitva, mert erre szüksége van a modern haladásnak. Ez a merész orvosi tanács tetszetős, de erősen sántit és így csak fokozná a beteges állapotot. A technikusoknak nem tud kenyerét adni az agrikulturnyorszag, még azoknak sem, akik a mai viszonyok között kerülnek ki egyetlen műegyetemünkről, hát még ha

ez a főiskola huszszor, meg ötvenszer annyi diplomát termelne, mint manapság. Hiszen iparunk a kezdetlegesség stádiumában tengődik, kereskedelmünk az osztrák kereskedelem szegényes fiókjá, amely csak a hazai piacokból él s igazi nagy gyári és ipari telepeink sincsenek. Ilyenformán azután minek neveljünk technikusokat, minek szaporítsuk a felsőbb szakiskolákat, mikor a szoroson vett reális életpályák áldatlan gazdasági helyzetünk miatt nem nyithatók meg az ifjuságnak?

Ezen a helyzeten kell tehát segíteni okos politikával s míg ezt a helyzetet át nem alakítjuk, addig minden pedagógiai panasz és törekvés meddő lesz.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/4 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 12-ig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Szeptember 13. Közig. bizottság ülése.

Szent István napja.

Az első magyar királynak, Szent Istvánnak ünnepét az idén is a szokásos kegyelettel és fényvel ünnepelték meg Nagybecskereken.

Az előestén most is kivilágították a város középületeit, a házak lobogódiszben álltak s színes, ragyogó dísz képezte az ünnep külső keretét.

Tegnap délelőtt a római katolikus plébániatemplomban Szent István napja alkalmából délelőtt 10 órakor ünnepi zenés mise volt, a melyen dr. Vinczehidny Ernő m. főjegyző, aispáni helyettes vezetésével részt vettek az összes polgári és katonai hatóságok, testületek és egyesületek. Az istentiszteleten, amelyet Magyarország Pál pápai kamarás-plébános mondott fényes segédlettel, az egyházi ének-és zenekar Biebl „Misé”-jét adta elő igen szabatosan. Gradualéra Krecsány József harsonán „Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga” című régi egyházi szerzeményt játszotta, offertóriumra pedig Boross Károlyné Weisz „Ave Mária”-ját énekelte igen szépen Ritter József művészi gondonka kísérete mellett.

A misére a templom elé kivonult Nagy Sándor főhadnagy vezetésével a honvédség díszszakasza, amely a szokásos dísztüzet szolgáltatta.

Az ünnepnek ragyogó nyári idő kedvezett, amelyet azután délután fölhasználtak az emberek arra, hogy vidám szórakozással töltsék el az ünnepet. A vendéglők, kávéházak mindenfelé tele voltak s különösen népes és mozgalmass volt a „Hüvös-völgy”, ahol a kereskedelmi alkalmazottak tartották sikerült nyári mulatságukat. Szóval az ünnep színesen, derülten és kellemesen folyt le.

— Uj iparendelvények. Nagybecskerek város tanácsa, mint első fokú iparhatóság ma délelőtt 11 órakor Pánics Dániel városi tanácsnok elnöklésével ülést tartott, a melyen a következő újabb iparigazolványokat adták ki: Petics

Zsófia női ruhavarrásra, Kirtyanszki György eszéplési munkálatok végzésére, Szigeti Károlyné női kalapkészítésre, Fiedler Katalin női ruhavarrásra, Mőza János fazekasmesterségre, Bőlyacz Emil pedig szatóciszletre nyert iparendelvélyt.

— Esküvő. Ma tartotta esküvőjét Harsányi Béla Franzen Mihály kedves leányával, Romával Zsombolyán.

— Lauka Gusztáv emlékezete. Augusztus 23-ikán, hétfőn lesz hetedik évfordulója, hogy Lauka Gusztáv, a jeles író meghalt. Az évforduló alkalmából, mint halála óta minden évben, az idén is augusztus hó 23-ikán reggel gyászistentisztelet lesz a róm. kath. plébánia-templomban az immár hét éve porladó Gusztáv bácsi lelkiüdvéért.

— Eljegyzés. Schuster Mihály helybeli számmellenőr eljegyezte Csermanek Ilonka kisasszonyt.

— A kereskedelmi alkalmazottak nyári mulatsága. A nagybecskereki kereskedelmi alkalmazottak tegnap délután a Hüvös-völgyben mindenféle versenyyel egybekötött nagy nyári mulatságot rendeztek. Délután kerékpár-korzó volt a Hunyadi-utcán, amelyen az első díjat Jakabfalvi Dénes csinosan és izízesen díszített kerékpárja nyerte el. A Hüvös-völgyben folytatott különböző versenyeknél a díjtekészésben első díjat nyert Schmidt János, második díjat Weiserschan János, harmadik díjat Agoston N., negyedik díjat Reller Miklós, az ötödik díjat pedig Schmidt János nyerte el. A verseny során a kazánál elsőnek Róth Fülöp, másodiknak Kéler Ákos, harmadiknak pedig Babinszki István érkezett be. A versenyzás első díjat Szórad Antal nyerte el, második lett Csada Frigyes, harmadik pedig Schlosser Franc. A céllövészetnél első díjat nyert Prandl Lajos, második Kämpfner Dávid, harmadik Gyuricsin Róbert, negyedik Ellmer Gyula, ötödik Bronts Miklós, hatodik Janczer Mihály, hetedik pedig Molnár Mihály lett. Volt azonkívül még szerencsebazar, konfetti, versenyevés s több más tréfás szórakozás. A multság minden tekintetben rendkívül jól sikerült, ami főleg az ügyes rendezésnek volt köszönhető s így a nagyszámu közönség vidám zeneszó mellett a versenyek után még sokáig együtt volt a legkedélyesebb hangulatban.

— A nagykikinda—ujaradi vasut. A nagykikinda—ujaradi vasutról irt legutóbbi közleményünkre, a melyet temesvári tudósítás nyomán irtunk, most illetékes helyről azt közlik velünk, hogy dr. Bogdán Zsvikó nagykikindai polgármester senkinek s így a Temesvárott egybejött érdekelteknek sem mondotta azt, hogy Sztérenyi államtikártól azt az ígérést kapta volna, hogy a vasutat Milkó Vilmos cég fogja tovább építeni és hogy szeptember 1-én a munkálatokat már meg is kezdí. Igaz ebből annyi, hogy dr. Bogdán Zsvikó a baja—bátaszéki hid mielőbbi megnyitása ügyében az államtikárnál járt küldöttségben részt vett, amely alkalommal kérdezte az államtikártól, hogyan áll a kikindai vasut ügye. Mire föle azt a választ kapta:

— Amit megígértünk, azt teljesítjük is s mondhatom, hogy a vasut ügyök egészen rendben van és hogy a berlini bankokkal a megállapodás mindenben már létrejött, így tehát mi sem fogja utját állani, hogy a továbbépítés mielőbb kezdetét vehesse.

Ezt adta tudtul dr. Bogdán Zsvikó a Temesvárra egybejött községi értekezletnek s többet nem, mert az államtikár sem mondott neki ennél többet.

KRONSTEINER KÁROLY
tartós és kiváló mész.
façade-festékei 50 színárnyalatban, kg.-
kint 24 fillértől feljebb.
Évtizedek óta elismerve és minden utánzást messze tulhalad.
Egyedül ajánlható festőanyag már festett façadeoknál.

Emailfaçade-festék
mosható, egyszerű átfestésnél is teljesen fed, emailkemény, alapfestés felesleges, pusztán hideg vízzel felkeverve is már használható, antiszeptikus, méregmentes. Ideális festék belső helyiségek, faipitmények, színek, pavilonok és kerítések festésére.
Kapható minden színárnyalatban. Költség 5 f. négyszögmkint

(394—12.10)

KRONSTEINER KÁROLY, WIEN, III., Hauptstrasse 120.

— **Meteor az időről.** Meteor, a magyar idő-jós legutóbbi jelentése szerint augusztusban még két csomópont van hátra: a 24-iki és 31-iki. Mindkét csomópont meleg jellegű. Szeptember hó csomópontjai: 1, 2, 3, 6, 14, 16, 17, 18, 22, 29, 30-ra esnek, melyek közül legerősebb hatásuk 1, 6, 14, 16 és 29-iek, 1-ső csapadékos és hűvös; 6-ika meleg; 14-iki viharos vagy esős; 16-iki meleg állandó; 29-iki hűvös, esős, szeles vagy viharos jellegű.

— **Tűzek.** Nagy tűz pusztított tegnap este felé Kellner Józsefnek az écskai sorompó közelében levő szőlőjében. Ugy hét óra tájban ugyanis a szőlőben levő prészáz és vincellérház ismeretlen okból kigyuladt s pár pillanat alatt lángokban állott. A gyorsan kivonult tűzoltóság-nak jó másfél órai kemény munka után sikerült a tüzet eloltani, az épület azonban teljesen leégett. A kár körülbelül 3000 korona, amely azonban biztosítás útján megtérül.

Ugyancsak tűzveszedelem fenyegette tegnap reggel a Korona-szállodát is. Reggel 9 óra tájban ugyanis a szállodában kéménytűz keletkezett. Szerencsére hamarosan ott termettek a tűzoltók s rövidesen eloltották a tüzet.

— **A bérkocsik a vasuti állomáson.** Régi panasz nálunk az, hogy nagyobb idegenforgalom alkalmával a vasuton érkezők nagy része gyalog, vagy omnibuszon volt kénytelen városba menni, mert a pályaudvaroknál kevés volt a bérkocsi. Ezen akar most segíteni Reitter Oszkár rendőrkapitány, elrendelvé, hogy ezentul minden vonat érkezésekor négygyel több bérkocsi köteles a pályaudvarokhoz kihajtani, továbbá rendeletet intézett a bérkocsisokhoz, amelyben súlyos bírság terhe mellett szigorúan kötelezi őket, hogy amennyiben oly sokan találjanak érkezni vonaton, hogy azokat egyszerre nem lehet a városba szállítani, hogy az utasok kívánságára a lehető leggyorsabban kötelesek az állomásra visszahajtani s a várakozókat a rendes taksáért beszállítani. A közönséget figyelmezteti a rendőrkapitány, hogy ilyen esetben mindenki jegyezze meg magának a visszarendelt bérkocsis számát s amennyiben az nem térne vissza az állomásra, jelentse fel a rendőrkapitányságon, ahol szigorúan megbüntetik a rendelkezés ellen vétőket.

— **Szücs Laci kabaréja.** Pompás, élvezetes estében részesítette tegnap Szücs Laci, a szegediek kedvelt kabaré igazgatója a nagybecskereki közönséget. Kis társulatával ugyanis tegnap este tartotta első előadását a „Rózsaszálloda” kertjében s a közönség egész este alig győzött betelni a változatos, élénk műsor-számokkal és kitűnő mókákkal. A társulat tagjai, úgy maga Szücs Laci, mint felesége Harmat Ilona, továbbá Békefi Olga, Cserei Irma, Kállai Irén szép énekszámokkal, Kovács Andor és Arnyai Karoly kitűnő kabaré-számokkal zajos elismerést arattak s a közönség a legmelegebb elismeréssel adózott nekik. Ma este Szücsék ismét tartanak előadást a Rózsában.

— **Nedves falak, falmállás, nyálka- és penészgomba ellen,** valamint dohos és nyirkos levegő elhárítására a gyakorlatban bevált szer a Mikrosol, mely hirdetés lapunk mai számában is olvasható. 723-1.1

— **A vasutak és a hajók fűtülése.** Vettük a következő sorokat:

Tisztelt Szerkesztő ur! Szépen kérjük, sziveskedjék alábbi panaszunknak becses lapjában helyet szorítani: Az egész ország, de különösen mi nagybecskerekiek örömmel fogadtuk a kereskedelmi miniszter rendeletét, hogy ezentul a vonatok mozdonyai nem fűtülnek többé. Az öröm igen rövid ideig tartott, mert a vicinálisok fűtülnek most is vigan. De minden mozdonyon túl tesz a városban átmenő madzag-vonat kávédarálója. Ennek a rendelet értelmében — miután a fekéket a mozdonyról kezelik — csak veszély alkalmával szabad fűtülni. De hol nem lát egy jó mozdonyvezető veszélyt. Mindenütt az egész városban át. Azt a tömérdek gőzt, mely az uton a mozdonyba szorult, — csak ki kell adni fűtül alakjában a városban. No hát ki is adja. A várháztól az állomásig, ugyszólván folyton fűtül, gyakran, de hosszan. Pedig aki azt a zakatoló, nyikorgó vonatot nem hallja jönni, az az utolsó ítéletre hívó angyali harsonát se hallja meg. Minek a máv-nak szénmegtakarítás. Hogy is mondja a nóta: „Rójsa szénszállító, rójsa száz tonna, van a máv-nak pénze, préda! hadd szórja”. A vasuti vezetőség igen lekötölné a város lakosságát, ha egy kissé korlátot szabna a mozdonyvezetők nagy virtusának.

A hajók se jobbak a Deákne vásznánál, ezek is éppen ily mérvben fűtülnek, vagy túlkölnék, sőt fokozottabb mértékben. Azt ugyan az irigye se foghatja rá a jámbor veterán Ordódyra, vagy Temesvárra, hogy gyorsvonati sebességgel száguldának a Begán. Mégis „óvatosságból” a vágóhidtól az agenciáig percenként fűtülnek, vagy túlkölnék, hogy az ember a bőréből majd kiugrik. Pedig az egy jó félórát ut, ezalatt 20-30-szor muzsikálnak nótát a fülnék keservest. A szüneteket trombitálás tölti be, hogy ez miért történik, nem tudom. A

hajóknak ki kell világítva lenni és így legfeljebb a vágóhidnál, hol kanyar van, volna szükséges a túlkölnés. Hát még az ugynevezett agencián, ha a gőzt kieresztik, nem szépen lassan, hanem egyszerre. Olyan robbanások lehetnek azok, midőn a jó Togó tengernagy egy-egy orosz hajót fenébe furt. Kérjük illetékes helyen, hogy ezen tulhajtott zenekedvelést mielőbb szűkebb mederbe szorítsa. — Több fülbeteg nagybecskerekéi.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújabbán a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Mihalecz Mihály, ág. ev. utkaparó és Takács Erzsébet rk. — Kardos Mátyás, rk. zenész és Farkas Rozália rk. — Vuicsin Márk, ág. földmives és Moldován Katalin, ág. — Loránt János, rk. kereskedő és Panos Karolina, rk. — Kolofon Dezső, ág. ev. betűszedő és Giljum Anna, rk.

Születések: Radu Anna, ág. cigány, fia. — Bohn Péter, rk. földmives, fia. — Deszpotov Mladen, ág. földmives, leánya. — Kirtyanzki Csedimir, ág. napszámos, fia. — Otlík Márk, rk. téglaverő, leánya. — Latovlyev Milán, ág. földmives, leánya. — Csath Aranka, rk. leánya. — Illés Paraszki, ág. cseléd, fia. — Lef János, rk. szabó, fia.

Halálozások: Moity Radivoj, ág. 15 napos, életgyenge. — Özv. Kátya Athanasz, ág. 50 éves, csontszu. — Daity Mileta, ág. 4 hónapos, bélhurut. — Lassanc Balázs, rk. 25 éves napszámos, öngyilkosság. — Göschl Józsa, rk. 5 hónapos, bélhurut. — Nityotin Vidoszava, ág. 5 hónapos, bélhurut. — Dobroszavlyev Ignác, ág. 67 éves napszámos, aggkór. — Schmidt József, rk. 34 éves napszámos, tüdővész. — Latovlyev Döméné, ág. 79 éves, aggkór. — Mühlhammer Henrik, rk. 39 éves napszámos, bélhurut. Radicev Amália, ág. 3 hónapos, bélhurut. — Prvanov Keresztély, ág. 49 éves, tüdővész.

Fényképészeti készülékek műkedvelőknek. Mindazoknak, akik a fényképészet, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll cégnek Bécs, I. Tuchlauben 9.) es. és kir. udvari szállító 1854. óta fennálló fényképészeti eszközök különlegességeit áruháza, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi bérmentve a cég. (a)

Irodalom.

* A községi háztartás és községi számvitel.

Kiss István számtanász, a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvetőség kiváló főnöke s a nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam előadója a „Községi háztartás és községi számvitel” címen hézagpótló és igen hasznos munkát ad ki, amelyre nézve a következő előfizetési felhívást bocsátotta ki:

A közigazgatás legfontosabb része a „községi háztartás és községi számvitelre” vonatkozólag különösen a községi jegyzői közigazgatási tanfolyamok létesítése óta, jeles írónk szerkesztésében több magas színvonalon álló szakmunka jelent meg, s hogy mégis e téren a községi vagyonszerzés, valamint a számvitel vezetésével és ellenőrzésével megbízott községi közegek és képviselőtestületi tagok tájékozatlanok, ennek oka abban rejlik, hogy szakmunkáink magasabb képzettségű szakértők számára lettek írva s így azokat a községi bírák, pénztárnokok, ellenőrök, községi gazdák és képviselőtestületi tagok nem olvassák, vagy ha igen, megérteni nem tudják. Ily körülmények között nem esoda, hogy a községi gazdálkodás, vagyonszerzés és pénzkezelés, valamint a községi számvitel hazánkban még mindig csecsemőkorát éli, hatályos ellenőrzésről szó sem lehet, a mulasztások egész arzenálja kísért naponként s csak a községi vagyonszerzés és pénzkezeléssel foglalkozó közegek erkölcsi felfogásában rejlik biztosíték nyújt megnyugvást arra, hogy a visszaélések szörványosan fordulnak elő. Igen ám, de ha tekinteten kívül nem hagyjuk, hogy a községi pénz- és vagyonszerzéssel, valamint annak ellenőrzésével foglalkozó községi közegek, saját hibájukon kívül, a törvények és szabályrendeletek ismerete hiányában, hányzor bírságotlathnak s mily gyakran szenvednek erkölcsi és anyagi veszteséget, elérkezettnek látom az időt, hogy oly eszközökről gondoskodjunk, melyekkel a községi vagyonszerzés és pénzkezelés s az azokat ellenőrző községi közegek érdekét biztosítsuk. Ezen célt szolgálja a községi vagyonszerzés és pénzkezelés, valamint a községi számvitelre vonatkozó törvények, miniszteri rendeletek, ügyviteli szabályzat, közigazgatási bírósági döntvények és elvi jelentőségű határozatok, a községi jegyzői közigazgatási tanfolyam előadói minőségében és harminchárom évi közszolgálat terén szerzett tapasztalataim felhasználásával írt és kiadni szándékolt kérdés és feleletekben foglalt könyvem, melyet a szakértő élvezettel olvashat, a laikus könnyen megért és tanulhat és abból merített tudását a községi életben a köz javára haszno-

síthatja. El merem mondani, hogy könyvem a szakértő s magasabb képzettségű hatóságai, ellenőrök és községi közeg kezében is hasznos utmutató, a községi bíró, pénztárnok, ellenőr, községi gazda és képviselőtestületi tag kezében pedig valóságos biblia, mely a községi háztartás és községi számvitel labirintjában minden irányban tökéletes tájékoztatást nyújt, a jegyzői közigazgatási tanfolyamhallgatók részére megbecsülhetetlen kincsét képez. Magában foglalja ezen könyv a községek szervezését, a községi gazdaság, vagyonszerzésre vonatkozó összes törvényes intézkedéseket, a községi jövedelmek precíz megkülönböztetését, a kiadások részletezését, a községi és törvényhatósági adók kivételét, nyilvántartását, könyvelését és behajtását, a közmunkaváltás és utadózást, leltár vezetését, a költségvetési előirányzat készítését, felszerelését és tárgyalását, a közigazgatási és pénztári számfeljtést, pénzkezelést és naplózást, könyvelést, könyvvezetést, könyvzárlatot, évi zárszámadás szerkesztését, felszerelését és tárgyalását, selejteztést, a felelős számadók és ellenőrök közegek anyagi és fegyelmi felelősége terjedelmét s általában mindazon teendőket, melyek a községi háztartás és községi számvitel vitelére szükségesek. Ezenkívül egy függelékben részletezve vannak csoportonként a községek jövedelmét képező bevételek (fedezet) és kiadások (szükséglet).

Hogy könyvemhez a községek és községi közegek, valamint a képviselőtestületi tagok és értelmiség csekély anyagi áldozattal hozzá juthassanak, annak előfizetési árát 3 koronában állapítottam meg s a könyvet az előfizetési ár előzetes beküldésével az előfizetőknek bérmentve küldöm meg.

A szerző végül arra kéri a megrendelőket, hogy az aláírási ívet és előfizetési összeget legkésőbb f. év szeptember hó 5-ig nevére megküldjék, hogy a könyv kinyomatása iránt azonnal intézkedhessen.

A piszkos város.

— Az alispán rendelete. —

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, augusztus 21.

A kultura abécéje a tisztaság: hiszen közismertü, hogy az egyes országok és népek kulturális állapotát nem egyszer úgy mérik, hogy mennyi szappant fogyaszt. (Nem evésre). Nos, ha Nagybecskerek kulturáját a tisztaság utána mérjük — akkor hiába minden egyéb kulturális tevékenység — Nagybecskerek a kultura igen alacsony fokán áll. Piszkosabb város Nagybecskereknél, sajnos, még Magyarországon is kevés van.

Az utcái állandóan piszkosak. Száraz nyári időben tele van porral, szeméttel, amit csak nagy ritkán takarít el a néhány szál utcaseprős ha eltakarítja, Isten ments tőle, mert öntöztenül úgy fölkaradják a piszkot, hogy a világba fut tőle az ember. A tisztasághoz tartozó öntözésnek szintén alig van hire. Néha-néha öntöznek, de akkor is szörnyen vigyáznak, hogy az utca azért poros maradjon. Esős időben a sárba vész az ember, mert az átjárókat sehol le nem söpri, télen a nyakunkat törjük a jeges járdán s az eltitiztatlan megfagyott havon. Akinek pedig mindez nem elég, az méla reggeleken vagy akár délnél is, az ablakokból a nyaka közé kapja a lakások piszkát a portörölő rongyokból, szőnyegekéről, a melyeket vidám mulatozások ráznak ki a szobaleányok, vagy esetleg mások is az utcára. Ezt a finom kulturállapotot tetézi azután még az, hogy a házakból bőségesen eregetik vagy öntik ki az utcára — főleg az Amerikában — a legromdább, legbűzősebb piszkos vizet, a melyek azután a legtöbb helyen soha söprést vagy tisztítást nem látott utcákon összegyűlve valóságos pestises levegőt csinálnak. Isten csudája, hogy még nem tört ki nálunk a kolera vagy a pestis, de attól tartunk, hogy így haladva, nem sokáig kerüljük ki...

Ez körülbelül a meglehetősen szeliden festett külső képe Nagybecskerek rendezett tanácsu városának tisztaság, rend és egészségügy szempontjából. A belső képének a megrajzolásához már sokkal szegénylősebben nyulunk. De bele-nyulunk, mert elvégre a város, a köz javát akarjuk akkor is, ha a boncoló késsel az elevenbe vágunk. A szomorubb és megbotrányoztatottabb része ennek a helyzetnek ugyanis az, hogy mindaz, amit előbb fölörölkünk, megrajzoltunk régi dolog. Sokszor panaszkodott a közönség, sokszor támadtuk mi is és nem volt, aki orvosolja. A városi hatóság, orvos, rendőrség, csendőrség, a kiknek a rendre, tisztaságra, egészségre való ügyelésük törvényben előirt kötelességük

volna, a füle botját sem mozgatta. A csendesség eleinte, mint valami új söprű, jól söpört. Szigorúan ellenőrizte a tisztaságot és seregestül jelentette föl az ellene vétőket. De azután lassankint elkopott a söprűje s a piszok tovább viritott. Mikor megkérdeztük, hova lett a kötelességszerű buzgósága, akkor azt felelték a csendőrségnél, hogy ők hiába dolgoznak, hiába adják be seregestül a följelentéseket, a rendőrségnél nem intézik el. A bíraskodási joggal fölruházott választott rendőrtisztviselő, nem mer büntetni, mert fél, hogy az egyes megbírságot városatyák vagy más befolyásos polgárok a választásnál megbuktatják! Micsoda feneketlen mélység ez egy állítólagos kulturállamban... Így azután nem csoda, ha a piszok egyre szaporodott, a rendtelenség egyre nagyobb lett s a panaszok is egyre szaporodtak.

A panaszoknak azonban ugylátszik mégis foganatja lett és különösen ez az alkalom az, amiért mi most mindezeket ismét fölírjuk. Az alispán ugyanis a közigazgatási hatóságoknak, polgármestereknek, főszolgabíráknak stb., ahogy már ez hivatalosan szokás, most a következő rendeletet adta ki:

A fertőző betegségek fellépésének és továbbterjedésének a megállítására végett felhívom, miszerint a köztisztaságra nézve előírt intézkedéseket a legszigorúbban hajtsa végre, különösen tegye legkiterjedtebb módon közhírré, hogy a portörli rongyoknak és szőnyegeknek az utcára való kirázása, valamint a szennyes vizeknek az utcára való kiöntözése tilos, intézkedjék továbbá aziránt is, hogy az udvarok és árnyékszékek tisztán tartassanak és az utóbbiak naponta kellőleg fertőtlenítsenek, egyben figyelemztetem a belügyminiszter urnak 78.571/1894. számú a Hivatalos lap 1904. évi 32. számában megjelent körrendeletére.

A főszolgabíró és polgármester urakat szigorúan utasítom, hogy ugy ezen rendeletem, mint a 78.571/904. sz. bmr. pontos foganatosításáról maguknak meg yőződést szerezve, jelentéseiket a fenti határnapig minden sürgetés bevétele nélkül hozzám terjesszék be.

Nagybecskerek, 1909. évi augusztus hó 13. Alispán helyett: Kéler Ákos, főügyész.

Ime itt a szigorú rendelet s mi kijelentjük, hogy a rendeletnek pontos végrehajtását éber figyelemmel fogjuk kísérni s minden egyes mulasztást nyilvánosságra fogunk hozni, hogy a mulasztó hatóság, vagy hatósági közeg a megtorló eljárást ne kerülhesse el, ellenben a város elkerüljön olyan megjegyzést — például a legközelebbi földrajzi kongresszuson — amit egy nagybecskereki tanár német vendége tett a napokban, hogy:

— Valóban ez itt már Azsia!

TÁVIRATOK

A Szent István ünnepe.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szent István király ünnepét tegnap Budapesten a szokásos díszszel és fényvel ünnepelték meg a budai várban. Már 6 órakor reggel gyülekezett az ünneplő sokaság, hogy a szent jobb körülvitelénél ott legyen. Az ünnepi körmenetet Kohl Medárd püspök vezette nagy és fényes papi kísérettel, a körmenetben pedig részt vettek az összes állami, polgári és katonai méltóságok és hatóságok fejei, élükön Wekerle Sándor miniszterelnökkel és Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszterrel. Mikor a menet a Mátyás-templom elé ért, az ünnepet sajnálatos incidens zavarta meg. Ugyanis a katonazenekar rázendített a Gotterhaltera. Ez nagy mebotránkozást keltett s a közönség körében nagy lármá keletkezett, sőt az ünnepen résztvevő kuruc ifjak társasága zajos tüntetést rendezett s hevesen szidalmazták és abuzgolták a Gotterhaltét. A tüntetés végre is olyan mérvet öltött, hogy a rendőrségnek kellett közbelépni s a tüntetők közül azután többeket bekísértek. Az ünnep további része azután zavartalanul folyt le.

Bécsi jelentés szerint a kapucinusok templomában az idén is a szokásos módon megünnepelték Szent István napját, ugyszintén Karlsbadban is ünnepet ültek az ott időző magyarok.

A király Tiroiban.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből érkező jelentések szerint a király e hó 31-én Innsbruckból Bregenzbe, onnan pedig Friedrichshavenbe utazik. Hir szerint ő felsége ez alkalommal Lindauban, tehát bajor területen is szándékozik rövid ideig tartózkodni. Királyunk az eddigi megállapodások szerint délelőtt 9 órakor érkeznek meg Lindaubába, ahol az urakodó herceg nevében Lajos bajor herceg fogja őt üdvözölni.

Aehrenthal a királynál.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Ischlből sürgönyzik, Aehrenthal gróf közös külügyminiszter ma délelőtt külön kihallgatáson volt a királynál, akinek Aehrenthal megköszönte a grófi ranggal való kitüntetését.

Kossuth Ferenc utja.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Wiesbadenből sürgönyzik, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma utazik el onnan Karlsbadba, hogy ott kuráját folyassa. Ugyancsak holnap érkezik Karlsbadba Sztéryny József államtitkár is.

Az osztrák miniszterelnök a királynál.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál“ ered. távirata.) Ischlből jelentik: Bienert báró osztrák miniszterelnök holnap délelőtt 11 órakor külön kihallgatáson fog megjelenni a királynál, akinek be fog számolni az osztrák parlamenti helyzetéről, nemkülönben a legutóbbi minisztertanácsok eredményéről. Bienert báró holnap reggel érkezik Ischlbe gróf Attems miniszteri segédtitkár kíséretében s ott időző nagynénjénél, Rohonczy bárónénál fog megszállni.

Német császár a hadgyakorlatokon.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik: A német császár szeptember hó 8-án este érkezik meg Gross-Messeritsch-be, hogy a hadgyakorlatokon részt vegyen. Vilmos császár — mint a jelentés mondja — nem fog teljes három napig, vagyis a hadgyakorlat befejezéséig Gross-Messeritschben tartózkodni, hanem már a második napon délután a dejenner dinatoire után, melyet királyunk ad a tiszteletére, elutazik. Királyunk csak másnap, 11-én utazik vissza Bécsbe, ahová este érkezik meg.

Egy másik jelentés szerint Vilmos német császár szeptember 8-án érkezik Iglauba, ahol Ferenc Ferdinánd trónörökös üdvözli. Iglauból a császár automobilon megy Gross-Messeritschbe, ahol a király fogadja.

A cár és a szultán találkozója.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Szentpétervárról jelentik, az ottani „Rjetsh“ című napilap értesülése szerint a szultán szeptember hó 10-én fog Livádiába megérkezni. Felhivatalos oldalról megerősítik, hogy Stolypin és Iswolszky szintén jelen lesznek a találkozásnál.

A krétai kérdés.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál“ ered. táv.) Konstantinápolyi jelentések szerint ugy a hatalmak kollektív jegyzékét, valamint Görögország válaszigyzékét tegnap előtt adták át a portának. A hatalmak jegyzékükben erélyes hangon felszólítják Törökországot, hogy Görögországot hagyja békeben, Görögország pedig kijelenti a válaszigyzékben, hogy semmiféle harcias szándéka nincs. A hatalmak közös jegyzékükben még hivatkoznak arra is, hogy

minden Krétát illető vitás ügyben a porta egyenesen hozzájuk, ne pedig Görögországhoz forduljon. A portához közel álló körökből eredő hírek szerint Törökország most Kréta belső berendezkedésére vonatkozólag akar engedményeket szerezni a hatalmaktól. A görögök ellen intézett bojkott különben még mindig nem szűnt meg, sőt mindinkább nagyobb arányokat ölt.

Baleset a szent jobbnál.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A szent jobb szokásos kitétele alkalmával súlyos baleset történt tegnap a királyi várban. A közszemlére kitétt ereklye helyiségéhez vezető lépcsőn ugyanis olyan óriási tolongás velt, hogy a tömeg kidöntött egy oszlopot, amely lezuhant és három embert halálosan megsebesített.

Nagy tűz Budapesten.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az Üllői-ut és József-körút sarkán levő Geschwindt-gyárban tegnap a belső udvarban ismeretlen okból tűz támadt. A tűz csakhamar olyan méreteket öltött, hogy a szomszédos házakat is veszélyeztette. A főváros összes kerületeiből összegyűlt tűzoltók nagy erővel láttak az oltáshoz, azonban csak annyit tudtak elérni, hogy a tűz továbbterjedését megakadályozták. A gyár belső része az összes gépekkel és készlettel együtt elpusztult. A kár biztosítás útján megtérül.

A svédországi sztrájk.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Stockholmból sürgönyzik, az általános sztrájk még változatlanul tart. A távirat azt mondja, hogy jelenleg a sztrájkolók száma 400 ezer. A sztrájkolók eddig még semmiféle segílyt nem vettek fel, hogy a strájkpénztárt kíméljék. A sztrájkolókat a külföldi munkások erősen támogatják s csak a német munkásság eddig 575 ezer márkát küldött a sztrájkpénztár javára.

A fumei bankrablás.

Budapest, aug. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Zürichből jelentik, az ott elfogott Orlof tegnap bevallotta, hogy Milos bankigazgatót ő lötte agyon. Megszökött társának még nincs nyoma.

Határidő-üzet.

Budapest, aug. 21. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árat jegyezték:

Buza (októberre)	27.48 — —
Rozs (októberre)	19.54 — —
Zab (októberre)	14.94 — —
Tengeri (augusztusra)	15.62 — —
Tengeri (új, májusra)	14.30 — —

Orvosilag ajánlva. Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő és főveny-képződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult.

Kapható a főlerakatban:

Fendler József cégnél Nagybecskerek

Ferenc József-tér.

Árak: 1/2 lit. „Phönix“-viz 32 fillér, 1/1 lit. „Phönix“-viz 44 fillér, palackonként. (707—12.1)

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1909. évi augusztus 6-tól 1909. évi aug. hó 20-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:

Dekasz Katalin tulajdonát képező 596. sz. házat megvette Sztanzav Ignác és neje Tüll Erzsébet 1460 kor.-ért.

Kolleth György és Cecilia tulajdonát képező 000 □-öl szántót megvette Szeifer Jakab és Katalin 440 kor.-ért.

Medits Koszta tulajdonát képező 1454. sz. szántót megvette Bugár Iván 944 kor.-ért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztek a Nagybecskerekben 1909. évi aug. hó 20-án megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 klgr.	13.20 korona
kétszeres		9—
rozsa		10—
árpa		6.50
zab		6.80
kukorica		7.20
repece		7.80
széna I.		7—
II.		6—
szalma I.		5—
II.		5—
burgonya 1 klgr.		—10
disznóhus I.		1.80
II.		1.70
marhahús I. 1 klgr.		1.20
II.		1.12
borjúhús I.		1.52
II.		1.40
juhús		1.04
zsir		1.60

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavideki	75	—	79	29—29.35
"	76	—	80	29.80—29.55
"	77	28.55—28.80	81	—
"	78	28.70—29—	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.80—29.05
"	76	—	80	29.05—29.30
"	77	28.40—28.65	81	—
"	78	28.60—28.85	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.90—29.15
"	76	—	80	29.10—29.40
"	77	28.50—28.75	81	—
"	78	28.65—28.95	82	—
Bánási	75	—	79	29—29.35
"	76	—	80	29.20—29.55
"	77	28.55—28.80	81	—
"	78	28.70—29—	82	—
Bácskai	75	—	79	29—29.35
"	76	28.20—28.55	80	29.20—29.55
"	77	28.55—28.80	81	—
"	78	28.70—29—	82	—
Rosa I. rendű új	—	—	—	19.30—19.45
közpminőségű új	—	—	—	19.10—19.30
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	15—15.40
" II. rendű	—	—	—	14.60—15—
Zab I. rendű	—	—	—	15.40—15.60
" II. rendű	—	—	—	14.80—15.20
Tengeri belföldi új	—	—	—	15.60—15.80
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Déli tőzsde.	Utőtőzsde zárlata.
Magyar hitelrészv.	760.50
Osztrák hitel	652.50
Magyar koronajár.	92.75
Lezámitóbank	483.25
Jelzálogbank	443.50
Rimamurányi vmü	600.25
Államvasut	746.50
Városi villamos	277.50
Közuti vasut	582—
Magyar hitelrészv.	759.50
Osztrák hitelrészv.	651.50
Koronajár	92.77
Lezámitóbank	483.25
Jelzálogbank	443.50
Rimamurányi vmü	600.50
Államvasut	747.50
Városi vasut	278.25
Közuti vasut	581.50

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

(E rovat alatt közltekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Minden külön értesítés helyett:

Reiner Vilmos,
az „Adria” biztosító-társulat tisztviselője Aradról
Rosenfeld Janka
jegyzék.
767-1.1

Olesó pénz!

Amortizációra és kamatra
10—50 évre, elsőrangú
pénzintézetek képviselőtél-
ben, leggyorsabban közvetít

Horváth Ede,
Versec.

== Ügynekedek díjaztatnak. ==

768-3-1

Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. május hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (mótorokocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este
8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon regge
6 óra 30 perc.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p
délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p
Szegedre: (mótorokocsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra
reggel 3 óra 33 perc.

Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p
délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e
11 óra 38 perc.

Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasár
napon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasár
napon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasár
napon délután 2 órakor.

Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasár
napon délután 5 óra 30 perc.

7541/1909. tkvi sz.

765-1.1

Újabb árverési hirdetmény s feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint
tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. állam-
kincstár végrehajtónak Micheli Ágoston és
Micheli Katalin végrehajtást szenvedők
elleni 110 kor. 24 fillér tőkekövetelés és
jár. iránti ügyében Gilezán Triek Pauka
utóajánlata folytán az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir.
törvényszék területén levő, a németécskai
252. sz. tjkvben A. + I. sor. 840. hrsz.
alatt felvett 672 □-öl udvar és kert, az
azon levő 252. öi. számú házzal 1771
kor. kikiáltási árban f. évi szeptember 7-ik
(hét) napjának d. e. 10 órájkor Németécska
községében tartandó nyilvános árve-
résen a következő feltételek alatt fog el-
adás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron
felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre
küzött birtok Gilezán Triek Pauka utó-
ajánlattevő által megvettnek fog tekintetni.

2. A kincstár, mint árverelő, bánatpénzt
letenni nem köteles. Nem kötelesek bánat-
pénzt letenni az 1889: XXX. t. c. 10-ik §-nak
második bekezdése alapján adómentes zálog-

levelek kibocsátására jogosított és Budapes-
ten székelő részvénytársaságok és szövet-
kezetek, valamint az 1898: XXIII. t. cikk
alapján alakult Központi Hitelszövetkezet, a
javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan el-
árverésénél. Abban az esetben, amelyben
az árverelő a törvény értelmében a bánat-
pénzt elveszti, az e § szerint a bánat-
pénz letétele alól felmentett árverelő a
tkvi hatóság felhívásának kézhezvéte-
létől 8 nap alatt a bánatpénznek megfelelő
összeget bírói letétbe helyezni köteles.

A most említettek kivül a többi ár-
verezni kívánók tartoznak az ingatlan ki-
kiáltási árának 10%-át, vagyis 354 koro-
nát készpénzben, vagy az 1881. évi
november hó 1-én 3333. szám alatt kelt
m. kir. ig. miniszteri rendelet 8. §-ában
jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött
kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t. c. 170.
§-a értelmében a bánatpénznek a bíróság-
nál történt előleges elhelyezéséről kiállított
elismervényt átszolgáltatni és a vevő köte-
les nyomban a kikiáltási ár %-a szerint
megállapított bánatpénzt az általa ígért ár
ugyanannyi %-áig kiegészíteni. Ha ennek
a kötelezettségének eleget nem tesz, ígére-
te figyelmen kívül marad és az árverésben,
melyet haladéktalanul folytatni kell, részt
nem vehet. Ha az árverés folytatásában
senki sem tesz újabb ígéretet, előbb azon-
ban más is árverelt, az ingatlant az által,
illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet
ígérő által megvettnek kell kijelenteni. Ha
ez az ígért a kikiáltási ár meghaladja, az
előbbi bekezdés szabályait kell alkalmazni.

A vhn. 21. §. szerint a bánatpénz le-
tétéle alól felmentett árverelő a bánatpénz
kiegészítésének megfelelő összeget nem
köteles letenni.

Az árverési feltételek többi pontjai a
hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék
tkvi irattárában és Németécska község-há-
zánál megtekinthetők.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi július
hó 14. napján.

Rektorisz,
kir. törvényszéki bíró.

Hirdetmény.

Az écskai uradalomhoz tartozó Écska.
Jankahid, Klekk, Zsigmondfalva, Lázárföld
és Lukácsfalva község határában fekvő

szántó s legelők
egy részének eladása

engedélyeztetvén, felhivatnak a venni szán-
dókozók, hogy ajánlataikat dr. Anna
Ernő nagybecskereki ügyvéd, uradalmi
ügyészhez adják be, ahol mindennemű fel-
világosítás megadatik. (719-3.3)

ÚJ VÁLLALAT!

Tisztelt Cim!

Van szerencsénk bebes tudomására adni, hogy mi folyó év augusztus hó 1-től kezdve
egy üdvös bérletet nyitottunk és pedig villanyos szobacsengőgyük működésének épségbeni
tartásáról.

A bérlet a következőkből áll:

Minden egyes szoba vagy mellékhelyiség után egy egész évre 1 (egy) korona díj fizetendő.
Lakások, melyek 8 szobán felül rendelkeznek, továbbá középületek városokban és közsé-
gekben, nemkülönben a házitelefonsok jókarbantartása külön megállapodás tárgyát képezik.

A díj negyedévenként előre fizetendő.

Ezen fizetéssel szemben mi szavatolunk a csengőknek a jó működéséért.

Az anyagot, ugymint: szálmiaó, horgany, szénszorító, szén (de huzal nélkül), mi
szolgáltatjuk díjmentesen a bérlet fejében. Azonban, ahol a bérlet kezdetén pótlás szükségel-
tetnek — mert csakis használható állapotban levő csengők vétetnek át — mi az ilyen hiányos
villanyos szobacsengőkhöz a szükségeltető anyagokat gyári áron szállítjuk csekély munkadíj
felszámítása mellett (csakis évi előfizetőknél); végül új bevezetéseket is eszközünk.

Kiváló tisztelettel

KINDL F. és TÁRSA,

az állami elemi iskola épületében, a vármegyházával szemben.

768-10.1

Telefon 189. sz.

Telefon 189. sz.

Torontálvármegye alispánja.

22.459/909. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Torontálvármegyében a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t.-c. alapján

kiepitendő ittvarnok—basahidi trvh. közut

1.314—8.010 km. szakaszában szükséges és alább részletesen felsorolt anyagok és munkák biztosítása céljából a nagybecskereki magy. kir. államépítészeti hivatal helyiségében 1909. évi szeptember hó 6-án délelőtt 11 órájára versenytárgyalást hirdetek, melyre a vállalkozni szándékozók a következő adatok közlése mellett hívom meg:

1. 2446·81 m³ terméskő (mintegy 1000 kgr. pro m² törési határértékű szilárdságu és fagyálló kőzetből) utalap részére a feladó állomáson waggonba rakva.

2. 1688·40 m³ zuzott kavics (mintegy 2000 kgr. pro m² határértékű szilárdsággal bíró fagyálló kőzetből) a feltételeknek megfelelően aprózva a feladó állomáson waggonba rakva.

3. 168·84 m³ rostált tiszta zuzalék vagy perjámosi kavicsos homok, a feladó állomáson waggonba rakva, vagy az utpadkára kiszállítva és ott egykőbméteres halomokban átadva.

4. 298·26 m³ közönséges, de tiszta homok az utpadkára kifuvarozva és ott szabályszerűen felhalmozva.

5. 17.064 m² alapszekrény kiemelés.

6. 16.884 m² utalaprakás (anyagok hozzáadása nélkül).

7. 180 m² terméskőburkolat (anyagok hozzáadása nélkül).

8. A köanyagoknak (összesen 4304·05 m³) a vasuti kocsikból lerakása a vármegye által bérelt vasuti lerakóhelyre.

9. A köanyagoknak — terméskő, kavics és zuzalék, összesen 4304·03 m³ a vasuti lerakóhelyről a kiepitendő utszakaszra való kifuvarozása és ott szabványos garadákban való összerakása.

Ajánlkozni lehet külön-külön az 1., 2., 3., 4., 8. és 9. tétel alatti munkálatokra, illetve szállításokra.

Az 5., 6. és 7. tétel alatt felsorolt utszekrény kiemelés, utalaprakás és terméskőburkolati munkálatok (cyklopsburkolat) elválaszthatatlan munkacsoportot képeznek.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy vonatkozó szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat „Torontálvármegye alispánjának” címezve „Ajánlat az ittvarnok—basahidi trvh. közut 1·314—8·010 km. szakaszának építési munkálataira” felirattal ellátva, a kitűzött nap délelőtt 10 órájáig a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalhoz annál is inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezett vagy távirati uton tett ajánlatok tárgyalatni nem fognak.

Minden ajánlathoz az ajánlati végösszeg után számítandó és bármely torontálvármegyei m. kir. adóhivatalnál letett 5%-nyi bánatpénzről szóló adóhiv. nyugtát kell csatolni.

Az 1., 2., 3. és 4. tétel alattiakhoz benyújtott ajánlatokhoz mintakövek, illetve mintahomok csatolandók.

Megjegyeztetik, hogy a kö, kavics és zuzalékszállításra vonatkozó ajánlat megtételénél figyelembe veendő azon körülmény, hogy vállalkozó a köanyagokat legalább 40 kocsiból álló 400 tonna rakományu zárt vonatokban köteles szállítani.

A beérkezett ajánlatok felett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur (60 nap alatt) fog dönteni, mely ideig ajánlattevők ajánlataikkal kötelezettségben maradnak.

Kereskedelemügyi miniszter ur fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között — az árakra való tekintet nélkül — szabadon választhasson vagy pedig az összes ajánlatoktól eltekinthessen.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek, valamint az összes feltételek a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatali órákban megtekinthetők.

Nagybecskereken, 1909. évi augusztus hó 14-én.

Az alispán helyett:

Rigó István,
tb. főjegyző.

MESSINGER KAROLIN-FÉLE LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET NAGYBECSKEREKEN.

A 6 év óta fennálló és a vallás- és közoktatásügyi miniszter által nyilvánossági joggal felruházott Messinger-féle leánynevelőintézet a legmesszebb menő igényeket is kielégítő ujonnan épített intézeti épületében a jövő tanév kezdetével

női háztartási és gazdasági tanfolyamot

nyit, melynek célja a női élethivatásának megfelelő gyakorlati kiképzésben részesíteni és emellett a női munkák rendszeres tanításával a nők keresetképességét fokozni.

A leánynevelőintézet tagozatai:

1. 4 osztályu elemi iskola.
2. 4 osztályu polgári leányiskola.
3. 1 évfolyamu kereskedelmi irányu továbbképző tanfolyam.
4. 2 évfolyamu háztartási tanfolyam, amely áll: a) főző iskolából, b) fehérvarró osztályból, c) felsőruhavarró osztályból, d) divatáru cikkek készítésére rendezett rendkívüli tanfolyamokból.

GONDOS NEVELÉS.

MODERN INTERNÁTUS.

Bővebbet az értesítők, melyeket kívánságra szívesen küld

A MESSINGER KAROLIN-FÉLE LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET IGAZGATÓSÁGA.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor és altesthántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzött székrekedés, májbetegségek, vérfertőzés, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen e jéles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak K. 2.—
Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. „A Moll” feliratu ónozáttal van zárva.

Moll féle sósborszesz nevezetesen mint fájdalom csillapító beíráslési szer készvény, csúsz és meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

5-75.34

Főzetküldés

Moll A. gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító által

Bécs, L. Tuchlauben 9 szám.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. A raktárban tessék határozatlan MOLL A. aláírással és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

LAEHNE-FÉLE

TAN- és NEVELŐINTÉZET, SOPRON.

Elemi iskolával, 8 osztályu nyilvános főgimnáziummal és reáliskolával.

A nyilvános gimnázium érettségi vizsgálati joggal bír.

Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigorú felügyelet. Önálló munkára való szoktatás. Modern nyelvek és mindenféle sport ápolása.

Új növendékek már augusztus hóban is felvételtnek.

Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál

726-8.4

az igazgatóság.

4 állami érem, 22 első kitüntetés.

Különleges gyártmányok

„Per” mosható email festék, mázolásra készen, falra, fára, vasra.

Bessemerfesték

rozsdavédő, viharálló vasmázolat

BAZALTFESTÉK

viharálló és mosható, homlokzatok és belső helyiségek meszelésére.

Kosárbutorzómac, kádzómac, padlóakk stb. stb.

Mintamásolat, szinkártya ingyen és bérmentve.

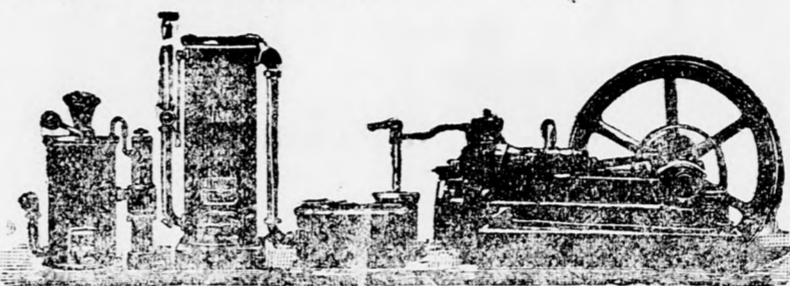
728-10.4

Oseers és Bauer

190b-26.26

kizárólagos motorgyár

Wien, XX. Dresdnerstrasse 81-83a. Magyarországi fióktelep: Budapest, VI., Podmaniczky-u. 18

Benzinlokomobilos cséplőszerelvényeink a többek között a következőknél tekinthetők meg üzemben:

Bagi Barnabás, Jászladány, 10 HP. cséplőszerelvény
Szalicsnyó János, Czegléd, 12 „ „
V. Miklós János, Új-Kecske, 10 „ „

S. Tóth Márton, Kunszentmárton, 12 HP. cséplőszerelvény
Magocsi János, Monori tanvák, 6 „ „
Vancsik István, Keczel, Pest m., 4 „ „

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNE BRAJER MÁRIA.

Cég-, könyv- és biztosítási utazók

könnyű és állandó mellékjövödelemhez juthatnak.

:: Ajánlatok ::

Fiuméba, 856. sz. postafiók' kéretnek.

758-3.3

1670/1909. sz.

764-2.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye bánlaki járásához tartozó istvánvölgyi körorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az orvosi körhöz tartoznak: Istvánvölgy (székely), Györgyháza, Óléc, Szécsenfalva és Ujfalu községek; ezek határában 5-6 uradalom van, melyek szintén a mindenkor körorvost szokták szükség esetén igénybe venni.

A javadalmazást az 1908: XXXVIII. t.-c. szabályozza. Megjegyzem még, hogy az ingyenes orvosi lakás épülfelben van és ez évben elkészül. A körhöz tartozó uradalmaktól remélhető körülbelül 800 kor., s a mellékjövödelem mintegy 1000 kor. ra tehető.

A megválasztandó körorvos köteles a torontálmegyei orvosi nyugdíj-egyesületbe belépni.

Felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket folyó évi szeptember 25-ig hivatalomhoz adják be annál is inkább, mert a később érkezőket figyelembe nem vehetem.

A választás napját külön intézkedéssel fogom kitűzni.

Bánlak, 1909. évi augusztus hó 14.

Dr. Baár, tb főbíró.

Kiadó lakás

Egy utcai és egy udvari szobából álló, elegánsan butorozott lakás szeptember 1-én; ugyanott egy 3 lóra való istálló is kiadó akár :: azonnal. ::

Bővebbet Toldi Ferenc-u. 8. sz. a.

760-3.2

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!
Magyar forrás. Húgyhajtó és húgysavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, VI., Ferenó József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Osteadében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten III-93.

Főraktár Nagybecskereken: Ro'sa Béla fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.

703-100.61